

yhpñ dh [krñ]

fcgkj dk yhpñ mRi knu ds {kñ eñ fof'k"V LFku gñ ; gñ nñ k dh l okññ"V yhpñ iñk gñrñ gñ Hkkj r eñ yhpñ ds vñrxñ dñy {kñ dk vñekk l s vñekd Hkkx bl h jkT; [kñ dj bl ds mñkjh fgLñ s ñeñtñQj lkñ] oñkkyñ] pEi kj.k , oa l eLrñlkjñ eñ fLFkr gñ vkt bl jkT; eñ djhc 32]000 gñVs j {kñ eñ yhpñ ds ckh gñ bl dh mRi kndrñ 8-2 मे०ठन/ हेक्टेयर है। yhpñ ds rkts Qy eñ 70 i fr'kr Hkkx xñk dk gñrñ gñ tks [kkus eñ Lokfn"V , oa ehBk gñrñ gñ bl eñ phuh 10&15 i fr'kr rFkk iñhu 1-1 i fr'kr gñrñ gñ ; g foVkeu 'ñ hñ dk vPNk l krñ gñ

tyok; q % yhpñ dh QI y ckhokuh ds fy, vknñ tyok; q mi ; Pr gñ o"kkñ dh deh eñ Hkk vknñ tyok; q okys {kñ-kñ eñ bl dh [krñ dh tk l drñ gñ bl ds fy, gj nñ"Vdkñ l s mñkjh fcgkj mi ; Pr {kñ gñ

feñh % yhpñ foftkñu iñdkj dh feñh; kñ eñ l Qyrkiñbl mxk; h tk l drñ gñ i jñlñq bl ds fy, nñeV vFkok cyvñghñ nñeV feñh ftl dk tyLrj 2 l s 3 ehVj utps gñ mi ; Pr l eñh tkñ gñ Hkkñ dkQñ mi tkñ xgjh , oa mñkhe ty fudkl okyh gñrñ pkfg, A bl ds fy, gñdñ {kñjh; , oa mnkl hu feñh vñekd mi ; Pr l eñh tkñ gñ

yhpñ dh tMñ eñ yhpñ ekbalñkñtuk uked QOñ i kñ s tkrñ gñ ; s QOñ vi uk Hkkstu i M+lsikñr djrs gñ , oa cnys eñ i Mñ ds fy, [kñ l inkñ rñ kñ djrs gñ l kñk&gh&l kñk ; s dññ viñl; i kñkd nrñkñlks Hkkñ i kñl; : i eñ i fñofrkñ dj nrñtñ gñftl l s i Mñ dh of) vPNñ gñrñ gñ , oa Qy vñekd yxrs gñ vr% i kñkk yxkrs l e; Qjkñ yhpñ ds i kñkkñ dh tM+ds i kñl dh Fkkññ feñh dk 0; ogkj djuk pkfg, A

u; k ckh yxkuk % vihy ds 'ñk eñ tehu dk pñko dj nk&rñu ckh tñkbñ dj l ery dj nñ yhpñ dk ckh oxkñdkj i)fr eñ yxk; A vFkkñ~o{kñ dh drkjñ rFkk gj drkj eñ nñs o{kñ ds cht dh njñ cjkñj gñebñ ds i Fke ; kñfñrñ; l Irkg eñ 4.5×4.5 मी० या 10 मी० की दूरी पर 90 से०मी० व्यास एवं 90 से०मी० गहराई वाले गढ़े खोदकर खुला NKM+nñ tñu ds fñrñ; l Irkg eñ fuEufyf[kr [kñn x<ñ l s fudkñh xbl feñh eñ feykdj lkñ% x<ñ eñ Hkj nñ

dEi kñV	% 40 fdylxte
pñuk vñtgnñ pñus dh deh gñ	% 2&3 fdylxte
fl xy l ij QkLQW	% 2&3 fdylxte
E; fñj; V vñkñD i kñk'k	% 1 fdylxte
FkñeñV 10 जी०	% 50 xte

fdLekñ

- ebñ ds i Fke i {k eñ i dus okyh&nñ kñ] vyñlñ cnkukA
- ebñ ds nñ jñ i {k eñ i dus okyh&'kñghñ] jkst l s VM , oa i vñhA
- ebñ ds vñr l s tñu ds i Fke l Irkg eñ i dus okyh&pk; ukñ dl ckh enjktñ] yñlñ&cnkukA

eu i l vñ fdLekñ dk pñko dj i kñks tñu&tgykbñ eñ yxk; A 1&2 o"kkñ mez ds xñpñ }jkñ rñ kñ fd; s x; s Hkj ij tM+okys LoLek i kñks dk pñko dj A ckh eñ yhpñ dh foftkñu fdLekñ ftl l s Qy 'ñk l s vñr rd feyrs jgñ x<ñ dh feñh cBñs i j gh i kñks yxk; A i kñks yxkñs ds ckn tM+dh cxy eñ feñh vPNñ rjg Hkj ns , oa 'kñekñ fl pñkbñ dj nñ vxj o"kkñ ugha gñs rñs gj 3&4 fnukñ ds vñrj ij i kñh nñ

cxhps dh ns[kñkky

- yhpñ ds i kñks dkey gñrñ gñ vr% bl s tkmñ eñ i kñs ; kñ xñhñ eñrst èkñ l s cpk; A ; fn i kyk fxjus dh l Hkkouk gñs rñs ckh dh fl pñkbñ dj nñ Nkñs i kñks dñs xñhñ , oa èkñ l s cpkñs ds fy, i j c fn'kñ dñs NkñMñj rñu vñj l s l j dññ VKV ; kñ rñM+ds i ñkñ yxk nñ
- i kññk eñ u; s i kñks dh tkñokñ l s cpk; A bl ds fy, ckh ds pñkjñ rjQ ?jkñ yxk nñ ; kñ x<ñ [kñn nñ
- o"kkñ ds i kñh dk fudkl j [kñ tkmñ eñ 15&20 fnukñ ij , oa xñhñ eñ 10 fnukñ ds vñrjky ij vñkñ' ; drñkñ kj fl pñkbñ djñ
- ckx ds mñkjh , oa i f'pñl fdukjñs ij gok vñjekd o{k tñ s 'kñ'ke] tkeñ] chtñ vñkñ vñfñ dh 2 ; kñ 3 drñkñ yxkñA

- 5- i fro"kl o"kk ds 'kq rFkk vUr es vkj tuojh es u; s ckx dh tjkbl djA
 6- u; s ckx es vUrQI y kts s foHku l fct; kq nyguh QI y vkn yxk; MA
 7- vxj ijh l Mh [kkn mi yek u gks rks deh dh i frz [kYh l s djA

[kkn , o mojd % ik; % yiph 5&6 o"kk es Qyus yxrh g yfdu vPNh QI y 9&10 o"kk ds ckn feyrh gA [kkn nus dk mi ; Dr l e; o"kk _rq dk vkjEHk gA o{k jki us ds ckn rkfydk 1 es crk; h xbz ek=k ds vuj kj [kkn MkyA , h feeh es tgk tLrs dh deh gkrh g vkj i fuk; kq dk jk dk s dk l k gkus yxrk g o{k i j 4 fdyls ftid l YQV rFkk 2 fdyls cts plus dk 500 yhVj i kuhi es ?kly cukdj fNMelko djA

i kskk dk vkdjk % ikj fehk voLFkk es i kskk dks vPNk vkdjk nus dh nf"V l s 'kk[kkvks dks l espr njh ij 0; ofLFkr dj us gry Njkbl djft l s i kskk dks l wZ dh jk kuh , o gok vPNh rjg fey l dA

rkfydk 1 % yiph ds fy, [kkn dh ek=k

%fdyls xke es

[kkn@mojd	i Fke o"kl	i fro"kl c<kbz tkuokyh ek=k 15&6 o"kl rdh	i ksk+o{k ds fy, ek=k
dEi kLV	20-0	10-0	60
vMh [kYh	1-0	0-5	5-0
uhe dh [kYh	0-5	0-5	3-0
fl axy l ij QkQV	0-5	0-25	5-0
E; fij; V vKID i kskk	0-1	0-05	1-0
dfYI ; e vekfu; e ukbV	&	0-5	4-0

Qyrs g o{k es fd; s tkus okys dk; l

- 1- yiph ds ckx dh o"kl es rhu ckj yo"kk ds vkjEHk] vUr rFkk tuojh tjkbl&dkMkbz djA
 2- tkM es fl pkbz u djA yk ds vkdjk ds cjkj Qy gkus i j fl pkbz 'kq dj vkj xeh es gj 10&15 fnuks i j vko'; drku kj i kuhi na i ksk es Qy yxrs l e; dnkfi fl pkbz u djA Qy i dus yxs rks fl pkbz cln dj na
 3- tcrd ckx es ijh Nk; k u gks rcrd vUrQI y mxk l drs gA i jUrQojh l s ekp rd fl pkbz okyh QI y u yxk; vU; Fkk Qy , o Qy fxj tk; MA
 4- tu ds vr rd i ksk es [kkn vo'; Mky na D; kfd tu ds ckn [kkn nus l s Qyu de gkus dh l kkkouk jgrh gA

dVkbz&Njkbl % l kkkj .kr% yiph es fd l h i zdkj dh dVkbz&Njkbl dh vko'; drk ugha gkrh gA Qy rkMus l e; yiph ds xPNs ds l kfk Vguh dk Hkkx Hkh rkM+fy; k tkrk gA bl rjg bl dh gYdh dkV&NkV vi us vki gks tkrh gA , l k djus l s vxys l ky 'kk[kkvks dh of) Bhd gkrh g vkj u; h 'kk[kkvks es Qy&Qy Hkh vPNs yxrs gA ?kuhi jkx , o dVxLr] vki l es j xM+ [kkuok] l kh , o vokN Mky dh Njkbl djrs jgA

Qyk dk QVuk % yiph dh dN vxkr fdLek t & 'kkgh] jkst l s VM] i dh vkn es Qy i dus ds l e; QV tkrs g ft l s budk cktkj Hkk de gks tkrk gA yiph dh l Qy [krh es Qy QVus dh l eL; k vR; Ur ?krd gA bl ds fy, fuEu mi pkj djs %

- 1- Qy yxus ds ckn i Mds utnhd ueh cuk; s j [kA
 2- tc Qy yk ds vkdjk ds gks tk; rc usYFkyhu , l Mh , l M NAA uked of) fu; ked ds 50 i ho h, eo ?kly dk fNMelko 15 fnuks ds vUrjky i j djA bl l s Qy de fxjks , o ugha QVKA

Qyu , o v; % 5&6 o"kl ckn Qy yxuk vkjEHk gks tkrk gA Qy r k gks tkus i j bl s xPNs es rkM vkj vPNh rjg i fdx dj cktkj es HkstA i R; o{k l s 4000 l s 6000 rd Qy i klr gks gA yiph es vfu; fer Qyu dh l eL; k vke dh rjg xHkj ugha gA vr% bl dh [krh l s gj l ky v; feyrh jgrh gA yiph ds ckx l s i fro"kl vkj ru 50]000 l s 60]000 #i ; s i fr gDVs j dh vkenuh gkrh gA

vks| kfxd n"Vdks k % yhph ds Qyka l s t] 'kjcr] fMck&clnh , oa l qkfk vkn r\$ kj fd; k tk l drk gA i ; k
 yhph Qyka dk mri knu c<k dj mukj fcgkj es yhph ij vkekfjr m | kx [km fd; s tk l drs gS , oa budk fu; k
 fonk kh ept dk vtlu fd; k tk l drk gA yhph l s l cefkr , d egroi wkm | kx eekpD[kh ikyu gA yhph ds cpx ds eek
 dk el; l kekk .k eek l s vfekd gkrk gA yhph ds cpx es eekpD[kh ikyus l s Qyka ds i jkxu es dkQh l gk; rk feyrk g
 ft l s vfekd Qy i klr gkrs gA

fu; klr l s l cefkr dN vko'; d funik

- geskk mlur fdLek dh gh [kjh ds fy, pua mukjh fcgkj es vfekd mi t nus okyh fdLe g & 'kkgh] pkbuk , oa jkst l bVM br; kfnA
- cpx yxkus ds fy, i ksk&geskk fdl h fo'ol uh; l jdkjh@ikbo ul jh l s gh i klr djA geskk mlur fdLe gh yxk; A
- cpx yxkus ds fy, , d o"kl ; k vfekd l s vfekd nks o"kl ds i ksk gh mi ; Dr gA
- i kffhkd volEkk es ; fn okuLi frd of) l kekk; l s vfekd gks rks 4&5 o"kl ds ckn ukbVktu okys mojd dk bLrsk cln dj nA bl l s o{kka ds Qyu es 'kh?krik vkrh gA ; fn i ksk l kekk; gS rks ukbVktu okys mojd dk i z kx tkjh j [kA bl l s mudk l rjyr fodkl gkxkA
- vDVc ejg l s ydj Qy vku , oa Qy yxus rd cpx dh fl pkbz ugh djA Qy yxus ds mi jkUr fl pkbz vkj djs , oa cxhps dh feeh l ns ue j [kA , d l rkg ds vUljky i j fl pkbz djA
- yhph es [kkn nus dk mfpr l e; tu&tykbz gA rkMkbz ds mi jkUr o{kka dh vk; q , oa tehu dh mojk ds vuq kj mojd dk i z kx djA 15 tykbz rd [kkn vko'; Mky nA dkf'k'k djA fd [kkn rkMkbz ds mijkUr 'kh?k
gh tu ds 'kq es Mky fn; k tk; A
- Qyka dk fxjuk , d LokHkkfod i f0; k gS yfdu tc Qy vfekd fxjus yxarc lykulQDI uked nok , d eoyho i fr 4 yhVj ikuh es ?kkydj 15 fnuka ds vUljky i j nks ckj fNMdko djA feeh es l epr ueh jgus l s Qy de fxjrs gA
- Qyka dk QVuk de djus ds fy, cpx dh feeh es vko'; d ueh cuk; s j [kA bl ds fy, Qy cuus ds ckn 6&7 fnuka ds vUljky i j cpx dh fl pkbz djA i Nv k gok l s cpko ds fy, ok; &vojked o{kka ; Fkk 'kh'ke tkeu 'kky vkn dks nf{k.k&i'pe fn'kk es yxk; A 10 i hoi ho, eo usYFkyhu , l fVd , fl M ; k 1 feoyho lykulQDI 4 yhVj ikuh es ?kkydj fNMdko djA bl ds vfrfjDr ftd 10-5 i fr'kr% ; k ckj klu 10-1 i fr'kr% dk bLrsk ykki n i k; k x; k gA l kycj uked nok dk 1 xte , d yhVj ikuh es ?kkydj 15 fnu ds vUljky i j nks ckj fNMdko djA
- yhph ds Qyka es rkMkbz ds ckn feBkl dh of) ugh gkrh gA vr% bl s i k; k i fj i Do gks tkus ds ckn gh rkMA i fj i Dork dk fuekkj .k Qyka ds jx ds l kfk&l kfk fdLe fo'kk dh feBkl ds vkekj i j fd; k tk l drk gA dN Qyka dks p[k dj ; g ns[k yfd ykyh fy, gq s Qy Lokn es ehBs gq s gS ; k ughA
- Qyka dh rkMkbz Bks okrkoj .k es fd; k tkuk ykki n jgrk gS vr% bl dk mfpr l e; 4 cts l pg l s 8 cts rd gS ; k fOj jkkuh dh mfpr 0; oLFkk jgus i j jkf= ds vfre i gj es Hkh rkMkbz dh tk l drh gA rkMkbz djrs l e; ; g es; ku j [kA fd vko'; d : i l s o{kka dh Vgfu; k ughA
- Qyka ds xPNs ds l kfk 40 l beho l s vfekd yEch Vgfu rkMus l s vxys o"kl ds Qyus i j i frdly i Hkk i Mfk gA
- Qy ; k xByh l s cpko ds fy, l kbi jeffku ; k Mvkeffku 1/ feoyho i fr fyVj ikuh es ; k Qutky 1/ fe-yh- i fr 3 yhVj ikuh es ?kkydj 15 fnuka ds vUljky i j nks fNMdko djA Qyka dh rkMkbz ds 12&15 fnu i oZ dhVuk'kh nokvka dk fNMdko vo'; cln dj nA vU; Fkk nok dk vo'kk Qyka dks fu; klr ds yk; d ugha jgus nsxkA
- ekBV l s fu; k ds fy, MkbdkQH 1/ k dsyskuh uked nok 1/2 feoyho i fr yhVj ikuh es ?kkydj 1/ fNMdko ds i oZ vOklJr Vgfu; k dks NkVdj vyx dj ns , oa Nk/s x; s Hkkx dks tyk nA
- rkMx; s Qyka dks ekjrh i j dnkfi u j [kA lykLVhd ; k i kfyFku dh l kQ pknj chNk dj Qyka dks , d= djA ; k l hks lykLVhd OZ ; k Vkdjh es j [kdj i fdx xg ; k Lfkku i j Hkst ns rkfd ogk Qyka dh xfMax , oa i fdx gks l dA

- i fdk LFku ij lcl si gys vuko'; d ifuk; k , oa MBy vlfn dks vyx dj fn; k tkrk gA rc Qy dks xPNs l vyx fd; k tkrk gA vyx djrs l e; ; g e; ku nfd gjd Qy dks mij 2 ; k 3 feoeho MBy vo'; yxk jgA Qy dks gkf k l svyx djus ds ctk; mlgsrst dph dh enn l sdkV dj vyx djuk cgrj gkrk gA
 - xFM dks nkjku vldkj dks vuq kj Qy dks NkVdj vyx&vyx oxk es folkDr fd; k tkrk gA vkerkj ij NkVs %tu e 20 xke l s deh vls QVs ; k nkxnkj Qy dks NkV dj vyx dj nsrgA
 - vldkj e 25 xke ; k ml l s cmQy dks vyx , d= dj ^, DVk yktz l kbt dks Qy dh vyx Js kh cuk; h tk l drh gA oxhNr Qy ctkjk e vfekd 'kh?krk l s fcdrs gfrFkk mudh dher Hkh vPNh feyrh gA fu; k d sfy, xFM vko'; d gA
 - xFM dks mijkUr Qy dks fNnz Dr lykflVd O@ckLdV e j [kdj l YQj MkbvkdI kbM x l s ekfer djrs gA bl d sfy, Qy dks , d idkB e j [kdj 500&600 xke l YQj xkld dk pwlk l fr Vu Qy d sfy, % tyk; k tkrk gft l l s Qy dks mi pkfjr djus grqofNr x l klr gkrh gA bl x ; Dr idkB e 30&40 feuV rd Qy dks j [kk tkrk gA mi pkj dks mijkUr Qy i hys gks tkrs gA ; g mi pkj HMKj.k dks nkjku Qy dks thok. kpk l scpko d sfy, vko'; d gA
 - l YQj MkbvkdI kbM l s ekfer djus dks mijkUr Qy dks 1 l s 2 fdyls dks Mccka ea i fd; k tkrk gA lykflVd dks NkVs l; uvt %250 l s 500 xke l kbt okyh NkVh Mlkf; k ; k [knkus e j [kdj Hkh bl s i fd; k tkrk gA i fd dks mijkUr i fd l ij fdLe dk uke] xM , oa i fdk dh fohek dk mYs[k vko'; d gS rkfd [kjhnkj dks Qy dh xqkoikk dk irk py l da
 - <gkbz e l gfy; r d sfy, NkV&NkVs fMccka dks , d txg j [kdj lykflVd dh i ryh i f; k l s ckedj 800 l s 1000 fdyls rd dks cm i fdV cuk fy; s tkrs gA
 - i fdk LFku@xg dk rki Øe 8&10 l fYI ; l j [kk tkrk gA Qy dks pkj&ikp ?k/k bl rki Øe ij j [kus dks mijkUr gh Mccka e Hkj k tkrk gA fMccka e Hkj us dks ckn Hkh djhc 1&2 ?k/s rd bl rki Øe ij j [krs gS rkfd Qy dks Hkhj Hkx xknbz dk rki Øe 100 l fYI ; l gks tk; A bl s i hdyx dh l Kk nh tkrh gS vls 'khr HMKj.k d sfy, Qy dks r k djs d sfy, ; g , d vko'; d ifØ; k gA
 - i hdyx dks ckn i fd; s gS Qy dks 'khrxg e HMKfjr fd; k tkrk gA 'khrxg dks vnj dk rki Øe 4 l fYI ; l , oa l ki f{k d vknzr 90 i fr'kr l s vfekd gkrh gA
 - fu; k d sfy, jhQj Hkku ; k jYhtjVd } jk k i fd dks gokbz vik ; k anjxkg ij ys tk; k tkrk gA jYhtjVd gokbz ; k l epn tgkt } jk k ml sfu; r nsk , oa LFku ij i gpk fn; k tkrk gA
 - n! js nsk e i gpus ij Hkh ml s 'khrxg e gh HMKfjr fd; k tkrk gS ft l dk rki Øe 4 l fYI ; l gkrk gA ; g HMKj.k rc rd fd; k tkrk gS tc rd fd fcdus dks mijkUr Qy mi HkDrk rd u i gpk tk; A ; g l fuf' pr fd; k tkrk gS fd 'khr&HMKj dk ; g Øe mi HkDrk rd i gpus dks i o? Vl/us u ik; s D; kfd Qy dks 30&40 fnuka rd rktk , oa vkd"kd cuk; s j [kus dk ; ah jkt gA

yhp_h ds i_{ek}k d_hV rFkk i_{ca}ku

<p>yhp_h ekbV Eriophyes spp.</p> 	<p>वयस्क तथा शिशु पत्तियों के निचले हक्के व जड़ी बूटी के लिए इनमें से एक अवैधतिक नाम है। यह मिट्टी के गम्भीर दमन का कारण हो सकता है। इनमें से कई जातियां विविध फलों, वृक्षों और अन्य पौधों पर जीवन व्यवस्था बनाती हैं। यह मिट्टी के गम्भीर दमन का कारण हो सकता है।</p> <ol style="list-style-type: none"> 1- ekbV I s xLr i fūk; k_h Vgfu; k_h dks dkVdj tyk nA 2- ekbV I s v_kØkUr i k_hkk ugh_hyxk; A 3- bl dk v_kØe.k gkus ij I YQj 80 ?kyu'khy p_kdk 3 xte ; k M_k; dkQ_kly 18-5 b_kl ho dk 2 feoyho या क्लोडिनाफोप प्रोपर्जिल 15 घुलनशील चूर्ण या फेनप्रौक्सिमेट 5 b_kl ho dk , d feoyho i fr y_kVj i ku_h es ?k_h ds I kFk LVhdj Mkydj fNM_kko djA
<p>Qy , o_a cht Nnd Fruit and Stone Borer</p> 	<p>Qy v_kus ds I e; eknk d_hV i fūk; k_h i j vM_ks nrh gA vM_ks I s fi Yy_kckgj fudy dj u; s Qy_k es ?k_h dj ml s [kkr_krs gA i Hkkfor Qy fxj tkrk gA okrkoj.k es vf/kd ueh jgus rFkk Qy_k d_h rM_kbz foyEc I s d_kus ij fi Yy_kQy ds i k_h Nn dj Qy es ?k_h dj cht rFkk x_ks dks [kkr_krs gA QyLo: i Qy I M+ tkr_krs g_k rFkk mRi knu i Hkkfor gkrk gA xfl r i M+ d_h mi t dk cktkj eW; dkQ_k ?k_h tkrk gA</p> <p>i ca_{ku}</p> <ol style="list-style-type: none"> 1- ckx d_h I Qkbz ij /; ku nA 2- dkVkj gkbM_kDy_kkbM 50 , I o_i ho vFkok , fl V_kfei hM 20 , I o_i ho 1 xte i fr y_kVj i ku_h d_h nj I s ?k_h ds I kFk LVhdj Mkydj Qy cuus ds I e; fNM_kko djA
<p>nfg; k d_hV Mealy Bug</p> 	<p>इस कीट के शिशु और मादा पौधे को नुकसान पहुँचाते हैं। ये दोनों लीची के पौधे से कोशिंदक ज I p_kl yrs g_k ft I ds dkj.k e_kyk; e rus v_kf_k eatfj; k_h l_k tkrk g_k rFkk v_kds Qy fxj जाते हैं। पौधे पर काले रंग के फफूँद भी विकसित हो जाते हैं जिसके कारण प्रकाश संश्लेषण की fdz k H_k ckf/kr gkrh gA</p> <p>i ca_{ku}</p> <ol style="list-style-type: none"> 1- i M+ ds v_kl &i k_h d_h feV_kh d_h fudkb&xM_kbz d_kus I s bl d_hV ds v. Ms u"V g_k tkr_krs gA 2- i k_hks ds e_kf; rus ds t_khu ds i k_h okys Hkkx ij 30 I seto p_kM_k vYdkFku ; k lykfLVd d_h , d i V_kh y_kW nus rFkk ml ij dk_kbz fpduk i nkFkZ t_k s x_kl yxkus से इस कीट के शिशु पेड़ पर नहीं चढ़ पाते हैं। यह काम श्री Ecj ekg es dj nuk pkfg, D; k_h bl h I e; d_hV ds v. Ms I s cPps fudyrs g_k v_k i M+ij p<+tkrs gA 3- bfeM_kDy_khM 17-8 b_kl ho 1 feoyho i fr 3 y_kVj i ku_h es r_k kj ?k_h ds I kFk LVhdj feykdj fNM_kko djA